

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»
Економічний факультет
Кафедра теоретичної і прикладної економіки

Управлінський облік у бізнесі

методичні вказівки для семінарських занять

Івано-Франківськ

2020

УДК 657
ББК 65.052

Укладачі:

Пилипів Н. І. – д.е.н., професор, завідувачка кафедри теоретичної та прикладної економіки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»;

Максимів Ю.В. – к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»;

П'ятничук І.Д. – к.е.н., доцент кафедри управління та бізнес-адміністрування ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Затверджено на засіданні кафедри теоретичної і прикладної економіки протокол № 6 від 10 січня 2020 року

Рекомендовано до друку Вченою радою економічного факультету ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Протокол № 1 від 24 лютого 2020 р.

Рецензенти:

Шкроміда В.В. - к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника»;

Ціжма Ю.І. - к.е.н., доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника»

Пилипів Н.І., Максимів Ю.В., П'ятничук І.Д

Управлінський облік в бізнесі: методичні вказівки для семінарських занять студентам, які навчаються за освітньою програмою 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. – 42 с.

Методичні вказівки для семінарських занять з дисципліни «Управлінський облік в бізнесі» містять плани семінарських, індивідуальні завдання для студентів денної та заочної форми навчання, а також студентів, що навчаються за індивідуальним графіком, програмові вимоги та список рекомендованих джерел.

© Пилипів Н.І., Максимів Ю.В., П'ятничук І.Д. 2020
© ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	6
2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	7
3. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	8
4. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ	11
4.1. Методичні вказівки та рекомендації до виконання завдань.....	12
4.2. Вихідні дані завдання (інформація про планові (нормативні) витрати на одиницю виготовлення продукції, про запланований та фактичний обсяг випуску продукції, про залишки основних матеріалів, затрати цехів за місяць, витрати на обслуговування та управління, інші витрати підприємства	15
4.3. Додатки до ІНДЗ	19
5. ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ	36
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	39

ВСТУП

Предметом вивчення навчальної дисципліни є витрати виробництва та контроль за формуванням собівартості продукції та її калькулювання в розрізі центрів відповідальності окремого суб'єкта господарювання.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретичні основи управлінського обліку у бізнесі та процесу формування собівартості продукції
2. Контроль та оцінка результатів діяльності підприємств в рамках системи управлінського обліку у бізнесі.

Метою викладання навчальної дисципліни «Управлінський облік в бізнесі» є формування системи знань з організації та методики управлінського обліку й механізму використання інформації, що формується в його системі в процесі прийняття управлінських рішень.

Основними завданнями є: вивчення принципів і методів управлінського обліку, його місця і ролі в управлінні діяльністю підприємства; набуття вмінь застосувати відповідні методи та прийоми в процесі обліку витрат і калькулювання собівартості продукції з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати:

теоретичні основи організації управлінського обліку, його сутність, задачі та функції;

суть поняття витрати та характер поведінки витрат при змінах обсягу діяльності підприємства;

класифікацію витрат з метою прийняття управлінських рішень і контролю за виконанням завдань в процесі бізнес-адміністрування;

сутність собівартості та методи обліку витрат й калькулювання;

систему обліку та калькулювання собівартості за повними та змінними витратами;

порядок обліку і калькулювання за нормативними витратами;

суть аналізу взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку та припущення, які є в його основі;

суть релевантного підходу до управління та релевантності облікової інформації;

теоретичні основи бюджетування: суть та класифікацію бюджетів;

вміти:

використовувати теоретичні знання щодо ведення управлінського обліку із врахуванням технологічних і організаційних особливостей підприємств та організувати управлінський облік на підприємстві за центрами відповідальності;

застосовувати методи визначення функції витрат;

застосовувати на практиці методику відображення в управлінському обліку витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства;

формуванню собівартість продукції виходячи із потреб управління;

застосовувати сучасні методи обліку витрат та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг);

здійснювати калькулювання собівартості продукції за видами діяльності (АВС-метод);

застосовувати на практиці аналітичні та контрольні можливості системи «директ-костинг»;

визначати точку беззбитковості різними методами та здійснювати розрахунок обсягу діяльності необхідного для бажаного прибутку;

використовувати аналіз «витрати – обсяг – прибуток» в процесі прийняття рішень;

аналізувати типові варіанти альтернативних рішень: виробляти або купувати, прийняття або відмова від спеціального замовлення, припинення діяльності неприбуткового сегмента тощо;

формуванню бюджет продаж, бюджет виробництва, бюджет придбання і використання матеріалів, бюджет трудових витрат, бюджет загальновиробничих витрат, бюджет адміністративних витрат і витрат на збут;

здійснювати контроль за виконанням бюджетів.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ (180 ГОД.)

Перелік тем з дисципліни «Управлінський облік у бізнесі»	Лекції	Семінари	Самостійна робота
Тема 1. Суть управлінського обліку у бізнесі, його мета та основи організації	-	-	12
Тема 2. Суть витрат, їх класифікація та методи дослідження поведінки витрат	2	2	14
Тема 3. Склад витрат виробництва та їх облік	2	2	14
Тема 4. Сутність собівартості та методи обліку витрат й калькулювання	2	2	14
Тема 5. Системи обліку та калькулювання за повними витратами	1	1	14
Тема 6. Системи обліку та калькулювання за неповними витратами (змінними витратами)	-	-	14
Тема 7. Облік і калькулювання за нормативними витратами	2	2	16
Тема 8. Аналіз взаємозв'язку «витрати-обсяг-прибуток»	-	-	12
Тема 9. Аналіз релевантної інформації для прийняття управлінських рішень	1	1	12
Тема 10. Бюджетування і контроль витрат	-	-	12
Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності й внутрішня звітність	-	-	2
Тема 12. Стратегічний управлінський облік	-	-	4
ІНДЗ			10
Усього годин	10	8	162

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ (180 ГОД.)

Перелік тем з дисципліни «Управлінський облік бізнесу»	Лекції	Семінари	Самостійна робота
Тема 1. Суть управлінського обліку у бізнесі, його мета та основи організації	2	2	10
Тема 2. Суть витрат, їх класифікація та методи дослідження поведінки витрат	2	2	10
Тема 3. Склад витрат виробництва та їх облік	3	3	10
Тема 4. Сутність собівартості та методи обліку витрат й калькулювання	4	4	10
Тема 5. Системи обліку та калькулювання за повними витратами	4	4	10
Тема 6. Системи обліку та калькулювання за неповними витратами (змінними витратами)	2	2	10
Тема 7. Облік і калькулювання за нормативними витратами	2	2	10
Тема 8. Аналіз взаємозв'язку «витрати-обсяг-прибуток»	3	3	10
Тема 9. Аналіз релевантної інформації для прийняття управлінських рішень	2	2	10
Тема 10. Бюджетування і контроль витрат	2	2	10
Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності й внутрішня звітність	2	2	8
Тема 12. Стратегічний управлінський облік	2	2	2
ІНДЗ			10
Усього годин	30	30	120

3. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

**Теоретичні основи управлінського обліку у бізнесі та процесу
формування собівартості продукції**

ТЕМА 1. СУТЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ У БІЗНЕСІ, ЙОГО МЕТА ТА ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ

1. Сутність управлінського обліку та його роль в процесі управління бізнесом.

2. Предмет, метод та завдання управлінського обліку.

3. Принципи та функції управлінського обліку.

4. Порівняльна характеристика фінансового та управлінського обліку як складових облікової системи підприємства.

5. Організація управлінського обліку на підприємстві.

6. Управлінський облік в системі рахунків (інтегрована та автономна системи).

ТЕМА 2. СУТЬ ВИТРАТ, ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВЕДІНКИ ВИТРАТ

1. Суть витрат та їх роль в управлінському обліку.

2. Класифікація витрат підприємства згідно вимог законодавства.

3. Мета і напрями класифікації витрат в управлінському обліку.

4. Моделі поведінки витрат.

5. Визначення функції витрат.

ТЕМА 3. СКЛАД ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ТА ЇХ ОБЛІК

1. Загальна характеристика виробничих витрат

2. Характеристика загальноновиробничих витрат, їх облік та розподіл

3. Облік незавершеного виробництва і обчислення фактичної собівартості готової продукції

ТЕМА 4. СУТНІСТЬ СОБІВАРТОСТІ ТА МЕТОДИ ОБЛІКУ ВИТРАТ Й КАЛЬКУЛЮВАННЯ

1. Суть собівартості та завдання калькулювання собівартості продукції.

2. Об'єкти обліку та об'єкти калькулювання.

3. Види собівартості.

4. Розподіл непрямих витрат

5. Класифікація методів обліку витрат на виробництво

6. Види калькуляцій

Тема 5. СИСТЕМИ ОБЛІКУ ТА КАЛЬКУЛЮВАННЯ ЗА ПОВНИМИ ВИТРАТАМИ

1. Особливості системи обліку та калькулювання собівартості продукції за повними витратами.
2. Позамовний метод обліку витрат і калькулювання собівартості продукції
3. Попроцесний метод обліку витрат і калькулювання собівартості продукції
4. Попередільний метод обліку витрат і калькулювання собівартості продукції
5. Суть калькулювання собівартості продукції за видами діяльності (ABC-метод, поопераційний метод калькулювання).
6. Зведений облік витрат на виробництво і складання звітної калькуляції собівартості продукції (робіт, послуг)

ТЕМА 6. СИСТЕМИ ОБЛІКУ ТА КАЛЬКУЛЮВАННЯ ЗА НЕПОВНИМИ ВИТРАТАМИ (ЗМІННИМИ ВИТРАТАМИ)

1. Особливості системи обліку та калькулювання за змінними (неповними) витратами.
2. Порядок формування собівартості за методом «директ-костинг»

ТЕМА 7. ОБЛІК І КАЛЬКУЛЮВАННЯ ЗА НОРМАТИВНИМИ ВИТРАТАМИ

1. Значення системи обліку та калькулювання собівартості продукції за нормативними витратами.
2. Організація нормативного методу обліку витрат і калькулювання собівартості продукції.
3. Методи виявлення відхилень від норм матеріальних витрат.
4. Система «стандарт-кост» – особливості обліку витрат і калькулювання собівартості та переваги їх використання.
5. Аналіз відхилень від нормативів та їх впливу на прибуток.
6. Порівняльна характеристика вітчизняного нормативного методу і зарубіжного стандарт-косту.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В РАМКАХ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

ТЕМА 8. АНАЛІЗ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ «ВИТРАТИ-ОБСЯГ-ПРИБУТОК»

1. Суть аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток» та його моделі.

2. Визначення точки беззбитковості. Методи аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток».

3. Поріг рентабельності та маржинальний запас міцності.

4. Застосування методу «витрати – обсяг – прибуток» для визначення бажаного рівня обсягу реалізації і прибутку.

5. Обмеження й передумови, які слід ураховувати при застосуванні аналізу «витрати – обсяг діяльності – прибуток»

ТЕМА 9. АНАЛІЗ РЕЛЕВАНТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

1. Прийняття рішення та релевантність облікової інформації.

2. Аналіз варіантів альтернативних рішень.

4. Методика диференціального аналізу за типовими короткостроковими рішеннями.

3. Оптимальне використання ресурсів за умов обмежень

1. Прийняття рішення і релевантність облікової інформації.

ТЕМА 10. БЮДЖЕТУВАННЯ І КОНТРОЛЬ ВИТРАТ

1. Сутність бюджетування і види бюджетів (кошторисів), що складаються на підприємстві.

2. Порядок складання та взаємоузгодження бюджетів.

3. Контроль за виконанням бюджетів та аналіз відхилень.

ТЕМА 11. ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ЗА ЦЕНТРАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ Й ВНУТРІШНЯ ЗВІТНІСТЬ

1. Центри відповідальності та об'єктивна необхідність децентралізації управління.

2. Облік і контроль витрат і доходів за центрами відповідальності.

3. Типи центрів відповідальності.

4. Внутрішня звітність.

5. Трансфертне ціноутворення.

ТЕМА 12. СТРАТЕГІЧНИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

1. Суть стратегічного управлінського обліку.

2. Інструменти стратегічного управлінського обліку.

4. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання виконується на умовному прикладі діяльності меблевої фабрики «Масив», яка виготовляє комплекти м'яких меблів «Карпати» та «Дніпро». Технологічний процес виготовлення меблів здійснюється у двох основних цехах (№ 1 та № 2). Облік витрат ведуть у розрізі окремих цехів та окремих видів продукції.

При виконанні індивідуального завдання необхідно:

1. Скласти планову калькуляцію виробничої собівартості по окремих виробках (додаток 1).

2. Заповнити відомості обліку витрат по кожному цеху (додатки 2 і 3) та обчислити фактичну собівартість випущеної протягом місяця продукції у розрізі цехів.

3. Заповнити відомість обліку адміністративних витрат (додаток 4).

4. Обчислити фактичну собівартість окремих видів продукції та всього випуску (додаток 5), скласти звітні калькуляції по кожному виду продукції (додатки 6 та 7).

5. Проаналізувати показники фактичної собівартості виготовленої за місяць продукції, зробити висновки щодо можливого впливу факторів на рівень фактичних витрат та на собівартість кожного виду продукції.

6. Обчислити прямі матеріальні витрати та визначити фактичну вартість списаних на виробництво матеріалів за умови використання в обліку різних методів їх оцінки (за середньозваженого вартістю і за собівартістю перших за часом надходження запасів (далі – ФІФО)), а також визначити вплив кожного з методів оцінки матеріалів на рівень фактичних витрат, величину прибутку та оцінку кінцевого залишку матеріалів. Також необхідно сформулювати висновки щодо доцільності застосування того, чи іншого методу оцінки використаних у виробництві матеріалів для меблевої фабрики «Масив» та обґрунтувати зроблені висновки.

4.1. Методичні вказівки та рекомендації до виконання завдань

Перед виконанням індивідуального завдання необхідно вивчити лекційний матеріал та опрацювати рекомендовані нормативно-правові акти й навчальну літературу.

Студенти виконують контрольну роботу самостійно у позааудиторний час, в міру вивчення необхідних тем з курсу «Управлінський облік». Викладач консультує студентів та спрямовує на самостійну роботу.

При виконанні індивідуального завдання необхідно дотримуватись певної послідовності виконання розрахунків та заповнення передбачених додатків. У Методичних вказівках запропоновано 10 варіантів завдань. Номер варіанта вибирається студентом відповідно до його порядкового номера у списку студентів групи. Перший студент виконує 1 варіант індивідуального завдання, відповідно 10 студент у списку виконує 10-й варіант; далі роботи повторюються спочатку: 11 за списком студент виконує 1 варіант і т.д. Також у методичних вказівках передбачено «0» варіант індивідуального завдання для розв'язку протягом практичних занять під контролем викладача.

Починають виконання завдання із складання планової калькуляції й відповідно заповнення додатка 1. При її складанні слід врахувати рівень нормативних витрат, встановлених на одиницю кожного виробу (табл. 1) та інформацію про заплановані обсяги випуску продукції (табл. 2).

Наступним етапом виконання індивідуального завдання є узагальнення фактичних витрат та заповнення відомостей обліку витрат за квітень поточного року. Дані відомості потрібно заповнити по кожному цеху окремо (додатки 2 і 3) на основі вихідних даних, що подано у розділі III умови завдання.

Після заповнення відомостей обліку витрат цехів у них необхідно підрахувати прямі та непрямі витрати.

Виконуючи завдання потрібно врахувати те, що одна і та ж тканина використовується для оббивки обох видів продукції, тому для визначення фактичної кількості використаних на виготовлення кожного виду продукції основних матеріалів необхідно їх загальну кількість розподілити між видами продукції, яка виробляється – комплектами м'яких меблів «Карпати» та «Дніпро» (для спрощення розрахунків до основних віднесено лише оббивочні тканини). При цьому розподіл потрібно оформити у вигляді окремого розрахунку

розподілу кількості використаних на виготовлення продукції матеріалів, а у якості бази розподілу слід використати показник нормативної величини витрачання оббивочних тканин для кожного виду продукції. При обчисленні фактичної вартості тканин, використаних для виготовлення меблів, потрібно застосувати метод їх оцінки за середньозваженою собівартістю (ціною). Обчислення середньозваженої ціни слід оформити у вигляді окремого розрахунку, одночасно у цьому ж розрахунку потрібно підрахувати і вартість тканини, яка повинна бути списана на собівартість кожного виду продукції. Після відображення у «Відомості обліку витрат по цеху» усіх прямих витрат, потрібно підрахувати загальні їх суми за окремими виробами.

До непрямих витрат цеху відносять загальновиробничі витрати, які у відомості відображають за окремими (аналітичними) статтями. Деякі із статей витрат зазначені у цій відомості, інші визначаються за вибором студента. Після внесення у відомість усіх сум загальновиробничих витрат, їх узагальнюють та підраховують загальну суму.

Наступним кроком при виконанні завдання є здійснення розподілу обчисленої суми загальновиробничих витрат кожного цеху між видами виготовленої продукції. За базу розподілу у даному розрахунку слід прийняти суму прямих витрат. Розподіл загальновиробничих витрат необхідно оформити у вигляді таблиці, яку потрібно скласти самостійно і розташувати на зворотній стороні відомості обліку витрат (відповідно – додатків 2 та 3).

При розподілі загальновиробничих витрат слід враховувати, що фактичний обсяг виробництва більший нормальної потужності, тому постійні загальновиробничі витрати по підприємству є розподіленими. Окремим розрахунком оформляється розподіл вартості зворотних відходів між видами продукції, вартість яких розподіляють пропорційно до фактичної вартості основних матеріалів, використаних на виготовлення кожного виду меблів.

Після виконання вищевказаних процедур необхідно узагальнити та розподілити адміністративні витрати. Для аналітичного обліку цих витрат використовують окрему відомість «Відомість обліку адміністративних витрат» (додаток 4), у якій адміністративні витрати відображають за окремими статтями, частина з яких зазначена у додатку 4, а інші потрібно вказати самостійно. Відомість обліку адміністративних витрат заповнюють на основі вихідних даних, що

подано у розділі IV умови завдання. Загальну суму адміністративних витрат потрібно розподілити між окремими видами продукції пропорційно до цехової собівартості, при цьому методика розподілу є аналогічною до розподілу загальновиробничих витрат.

Заключною частиною розрахунку собівартості є заповнення додатку 5, який складають на основі відомостей обліку витрат цехів (додатки 2, 3), відомостей розподілу вартості основних матеріалів, зворотних відходів, а також – розподілу загальновиробничих та адміністративних витрат.

Після обчислення фактичної собівартості виготовленої продукції потрібно скласти звітну калькуляцію по кожному виду продукції (додатки 6, 7), яку заповнюють на основі додатку 5, при цьому відповідні показники з нього записують як витрати на випуск (показник – «за фактичною собівартістю»). Фактичні витрати на одиницю продукції обчислюють розрахунковим шляхом. Показники за плановою собівартістю відображають на основі планової калькуляції (показник – «на одиницю продукції»), а планову собівартість фактичного випуску визначають розрахунковим шляхом.

На основі порівняння фактичних та планових показників собівартості потрібно сформулювати свої висновки. На завершення індивідуального завдання необхідно зробити розрахунок суми матеріальних витрат у випадку використання в обліку іншого методу оцінки матеріалів (а саме - ФІФО див. табл. 8.6 і табл. 8.7), при їх списанні на виробничі витрати (за базу розподілу доцільно використати обсяг використаних прямих матеріалів). Крім того, потрібно оцінити вплив кожного із методів оцінки матеріалів на величину фактичних витрат, на розмір прибутку та оцінку кінцевого залишку матеріалів.

При виконанні індивідуального завдання студентам доцільно користуватися додатками 9, 10, 11, 12 в яких узагальнено наведено теоретико-методологічні основи обліку витрат. Узагальнений алгоритм виконання індивідуального завдання представлено в додатку 13.

Виконана індивідуальне завдання підшивається разом з додатками до неї й титульною сторінкою (додаток 14) і подається на перевірку (із обов'язковим захистом) протягом практичних занять. Рівень виконання індивідуального завдання враховується при виставленні підсумкової оцінки за практичні заняття з курсу «Управлінський облік».

4.2. ВИХІДНІ ДАНІ

1. Інформація про планові (нормативні) витрати на одиницю виготовлення продукції.

Таблиця 1

№ пор.	Перелік статей витрат	Комплекти меблів	
		«Карпати»	«Дніпро»
1	Сировина та основні матеріали	*)	*)
2	Допоміжні матеріали	1150,80	1450,85
3	Зворотні відходи (-)	728,50	1026,60
4	Основна зарплата	3850,00	4895,00
5	Додаткова зарплата	250,00	310,00
6	Нарахування Єдиного внеску	?	?
7	Витрати на підготовку та освоєння виробництва	-	450,00
8	Загальновиробничі витрати	**)	**)
9	Адміністративних витрати	***)	***)

*) – норми використання основних матеріалів для виготовлення меблів становить:

– для комплекту «Карпати» – 18,2 м², для комплекту «Дніпро» – 25,6 м²;

– планова вартість основних (оббивочних) тканин відповідає вартості основних матеріалів станом на 1 квітня (див. табл. 2);

***) – дані витрати планують у розмірі 200 % від суми основної зарплати;

***) – дані витрати планують у розмірі 120 % від суми основної зарплати.

2. Інформація про планову вартість, залишки основних матеріалів (оббивочних тканин) та їх придбання за квітень

Таблиця 2

Показник	Кількість, м ²	Ціна, грн за м ²										
		варіант										
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на 1 квітня	160,5	800	808	852	863	893	909	942	1020	1050	1060	1093
Придбано за місяць: I-ша партія	246,0	820	818	857	870	892	912	945	1022	1055	1081	1098
II-а партія	184,7	845	825	867	875	900	920	950	1025	1057	1087	2000
III-я партія	388,2	865	830	875	880	910	928	952	1040	1058	1092	2010

3. Інформація про запланований та фактичний обсяг випуску продукції.

Таблиця 3

Назва продукції	За планом, шт.	Фактично, шт
Комплект м'яких меблів «Карпати»	20	26
Комплект м'яких меблів «Дніпро»	20	15

4. Затрати цехів за місяць

Цех №1

1. Списано на витрати по виготовленню продукції оббивочні матеріали в кількості 858,40 м².

2. Нараховано заробітну плату:

- робітникам за виготовлення комплектів «Карпати» – 26000 грн;

- робітникам за виготовлення комплектів «Дніпро» – 31600 грн;

- цеховому персоналу – 12 000 грн.

3. Здійснено нарахування Єдиного соціального внеску – ?

4. Нараховано амортизацію основних засобів загальновиробничого призначення в сумі 12418 грн.

5. Віднесено на витрати вартість МШП, використаних:

- для забезпечення роботи обладнання загальногосподарського призначення – 1670,60 грн;

- для загальноцехових потреб – 2160 грн.

6. Здійснені та належать до включення у собівартість виготовленої продукції наступні витрати:

- вартість електричної енергії, використаної для забезпечення роботи загальновиробничого обладнання – 860 грн;

- вартість теплової енергії, використаної для опалення приміщень цеху – 5980 грн;

- витрати на службові відрядження працівників цеху – 300 грн;

- списано запасні частини на поточний ремонт обладнання, виконаний господарським способом – 2733 грн;

- вартість послуг сторонніх організацій (в т.ч. перевірка вимірювальних приладів та інших пристроїв) – 460 грн;

- вартість спецодягу, виданого працівникам цеху – 1026 грн

7. Здані на склад відходи оббивочних тканин на суму – 34318 грн

8. Списано по виготовленню комплектів «Дніпро» затрати з

виправлення браку в сумі – 184,55 грн.

9. За результатами додаткових розрахунків необхідно сформувавши бухгалтерські довідки (Додаток 8), а саме:

9.1. Розрахунок розподілу кількості використаних оббивочних матеріалів на виробництво меблів (табл. 1. дод. 8);

9.2. Розрахунок фактичної вартості відпущеної оббивочної тканини на виробництво меблів за методом оцінки середньозваженої ціни (табл. 2. дод. 8);

9.3. Розподіл фактичної вартості зворотних відходів між окремими видами продукції потрібно оформити у таблиці відповідної форми (табл. 3. дод. 8). За базу розподілу слід брати фактичну вартість списаних витрат на виробництво;

9.4. Розподіл загальновиробничих витрат між комплектами меблів «Карпати» та «Дніпро» (табл. 4. дод. 8).

Цех №2

1. Списано на витрати із виготовлення продукції вартість допоміжних матеріалів, використаних:

- для виготовлення комплектів «Карпати» – 22300 грн;
- для виготовлення комплектів «Дніпро» – 17100 грн

2. Нараховано заробітну плату:

- робітникам за виготовлення комплектів «Карпати» – 28 000 грн;
- робітникам за виготовлення комплектів «Дніпро» – 32 400 грн;
- цеховому персоналу – 9 000 грн.

3. Здійснено нарахування Єдиного соціального внеску – ?

4. Нараховано вихідну допомогу при звільненні прибиральника цеху в сумі – 1 200 грн. та нараховано ЄВ (якщо передбачено податковим законодавством);

5. Здійснено такі витрати:

- вартість електричної енергії, використана для освітлення приміщення цеху – 700,80 грн;
- вартість теплової енергії, використаної для опалення приміщень цеху – 6250 грн;
- витрати на службове відрядження начальника цеху – 545 грн;
- вартість запасних частин, використаних для поточного ремонту обладнання загально цехового призначення – 2670 грн;
- вартість канцтоварів, виданих працівникам апарату управління цехом – 924,50грн

6. Нараховано премію робітникам за виготовлення високоякісної продукції та ЄВ (якщо передбачено податковим законодавством):

- «Карпати»: 1600 грн;

- «Дніпро»: 500 грн

7. Нараховано амортизація (знос) будівлі цеху – 13008 грн

8. Списано на витрати з виготовлення комплектів «Дніпро» частину витрат з підготовки та освоєння виробництва в сумі – 500 грн

9. За результатами додаткових розрахунків необхідно сформулювати бухгалтерські довідки, а саме:

9.1. Розподіл загальновиробничих витрат між комплектами меблів «Карпати» та «Дніпро» (табл. 5. дод. 8).

5. Витрати на обслуговування і управління, а також інші витрати підприємства:

1. Нараховано заробітну плату працівникам апарату управління 35 000 грн

2. Нараховано Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) – ?

3. Списані витрати на службове відрядження фінансового директора в сумі 2775 грн

4. Нараховано амортизацію нематеріальних активів (програмного забезпечення для ведення фінансового та управлінського обліку) – 4 500 грн

5. Відображено витрати на оплату послуг:

- аудиторської фірми в сумі 5000 грн (в т.ч. ПДВ – ? грн);

- за телефонний зв'язок та інтернет в сумі 900 грн (в т.ч. ПДВ – ? грн);

- за розрахунково-касове обслуговування – 150 грн;

- за видачу сертифікату якості – 4500 грн (в т.ч. ПДВ – ? грн);

- за виготовлення печаток та штампів – 160 грн (в т.ч. ПДВ – ? грн).

6. Нараховано амортизацію основних засобів адміністративного призначення – 15840 грн;

7. Видані та списані на витрати різні матеріали, використані для ремонту приміщень адмін. корпусу – 4500 грн;

8. Нараховано та сплачено податок на прибуток – 3 460 грн;

9. Нараховано матеріальну допомогу працівникам апарату управління в сумі – 3800 грн (якщо передбачено податковим законодавством, то нарахувати ЄВ - ? грн. на вказану суму);

10. Списано адміністративні витрати – ? грн.

4.3. Додатки

Додаток 1

Планова калькуляція на виготовлення комплектів м'яких меблів за _____ 20__ рік

№ пор.	Перелік статей витрат	Види продукції			
		«Карпати»		«Дніпро»	
		На одиницю	На випуск	На одиницю	На випуск
1	Сировина та основні матеріали				
2	Допоміжні матеріали				
3	Зворотні відходи				
4	Основна з/п виробничих робітників				
5	Додаткова з/п виробничих робітників				
6	Нараховано ЄСВ				
7	Витрати на підготовку та освоєння виробництва				
8	Загальновиробничі витрати				
Виробнича собівартість					

Відомість обліку витрат по цеху _____ за _____ 20__ рік

Перелік витрат		Дебет субрахунків	До кредиту субрахунків								Разом
Прямі	Виріб _____										
	Виріб _____										
Непрямі	<u>Загальновиробничі витрати</u>										
	1. Оплата праці апарату управління цехом										
	2. Нараховано ЄСВ										
	3. Витрати на службові відрядження										
	4. Амортизація основних засобів										
Всього загальновиробничих витрат											
Всього по цеху											

Відомість обліку витрат по цеху ____ за _____20__ року

Перелік витрат		Дебет субраху- нків	До кредиту субрахунків								Разом	
Прямі	Виріб _____											
	Виріб _____											
Непрямі	<u>Загальновиробничі витрати</u>											
	1. Оплата праці апарату управління цехом											
	2. Нараховано ЄСВ											
	3. Додаткова з / п											
Всього загальновиробничих витрат												
Всього по цеху												

Відомість обліку адміністративних витрат за _____ 20__ року

Перелік статей	Дебет рахунку 92 до кредиту субрахунків									Разом
1. Заробітна плата апарату управління										
2. ЄСВ										
3. Витрати на службове відрядження										
4. Амортизація нематеріальних активів										
5. Розрахунки з іншими кредиторами										
Всього витрат										

Розрахунок фактичної собівартості продукції за _____ 20__ рік

Перелік статей витрат	Цех 1		Цех 2		Разом	
	«Карпати»	«Дніпро»	«Карпати»	«Дніпро»	«Карпати»	«Дніпро»
1. Сировина та основні матеріали						
2. Допоміжні матеріали						
3. Зворотні відходи						
4. Основна з/п виробничих робітників						
5. Додаткова з/п виробничих робітників						
6. Нараховано ЄСВ						
7. Витрати на підготовку та освоєння виробництва						
8. Втрати від браку						
9. Загальновиробничі витрати						
Виробнича собівартість						
10. Адміністративні витрати						
Повна собівартість						

Звітна калькуляція виробів _____ за _____ 20__ рік

Обсяг виробництва, шт:

за планом _____

фактично _____

№ пор.	Перелік статей	За плановою собівартістю		За фактичною собівартістю	
		На одиницю	На випуск	На одиницю	На випуск
1	Сировина та основні матеріали				
2	Допоміжні матеріали				
3	Зворотні відходи				
4	Основна заробітна плата виробничих робітників				
5	Додаткова заробітна плата виробничих робітників				
6	Нараховано ЄСВ				
7	Витрати на підготовку та освоєння виробництва				
8	Втрати від браку				
9	Загальновиробничі витрати				
	Виробнича собівартість				
10	Адміністративні витрати				
	Повна собівартість				

Звітна калькуляція виробів _____ за _____ 20__ рік

Обсяг виробництва, шт.:

за планом _____

фактично _____

№ пор.	Перелік статей	За плановою собівартістю		За фактичною собівартістю	
		На одиницю	На випуск	На одиницю	На випуск
1	Сировина та основні матеріали				
2	Допоміжні матеріали				
3	Зворотні відходи				
4	Основна заробітна плата виробничих робітників				
5	Додаткова заробітна плата виробничих робітників				
6	Нараховано ЄСВ				
7	Витрати на підготовку та освоєння виробництва				
8	Втрати від браку				
9	Загальновиробничі витрати				
	Виробнича собівартість				
10	Адміністративні витрати				
	Повна собівартість				

Таблиця 8.1

Розрахунок розподілу кількості використаних оббивочних матеріалів на виробництво меблів

Вид продукції	Норма розходу, м²	Нормативний розхід x фактичний обсяг витрачених оббивочних матеріалів *	Фактичний розхід, м²	Коефіцієнт розподілу	Середньозважена ціна	Вартість фактично використаних оббивочних матеріалів
«Карпати»				x		
«Дніпро»				x		
Всього	x				x	

* При розрахунку розподілу кількості використаних оббивочних матеріалів на виробництво меблів, коефіцієнт розподілу розраховується як відношення фактично використаних матеріалів до добутку норми використання матеріалів і фактичного обсягу їх використання.

Таблиця 8.2

Розрахунок фактичної вартості відпущеної оббивочної тканини на виробництво меблів за методом оцінки середньозваженої ціни

Показник	Кількість, м²	Ціна за м², грн	Сума, грн
1. Залишок на початок місяця			
2. Придбано за місяць:			
I-ша партія			
II-а партія			
III-я партія			
3. Всього оббивочних матеріалів (разом із залишком)			
4. Відпущено на виробництво:			
«Карпати»			
«Дніпро»			
5. Залишок на кінець місяця			

Таблиця 8.3

Розрахунок розподілу зворотних відходів

Види продукції	Вартість списаних матеріалів на виробництво	Коефіцієнт розподілу	Зворотні відходи
«Карпати»		x	
«Дніпро»		x	
Разом			

Таблиця 8.4

Розподіл загальновиробничих витрат між видами продукції

Вид продукції	Цех 1			Цех 2		
	Прямі витрати, грн	Ставка розподілу	Сума ЗВВ	Прямі витрати, грн	Ставка розподілу	Сума ЗВВ
«Карпати»		x			x	
«Дніпро»		x			x	
Разом						

Таблиця 8.5

Відомість розподілу адміністративних витрат в розрізі цехів

№ пор.	Вид продукції	Цехова собівартість	Ставка розподілу	Адміністративні витрати
1	«Карпати» (Цех 1)		x	
2	«Дніпро» (Цех 1)		x	
3	«Карпати» (Цех 2)		x	
4	«Дніпро» (Цех 2)		x	
	Разом			

Таблиця 8.6

Розрахунок суми витрат основних матеріалів за умови застосування різних методів оцінки вибуття запасів

Виріб	Планові показники					Факт. витрати основних матеріалів		Витрати за сер. зваж. с/в		Оцінка основних матеріалів за методом ФІФО	
	Витрати на од. виробу, м ²	Вартість 1м ² , грн	Витрати на 1 виріб, грн	Кількість виробів, шт.	Вартість за планом, грн	на випуск, м ²	на од.	на од., грн	на випуск, грн	на випуск, грн	на од., грн
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
«Дніпро»											
«Карпати»											
Разом											

Таблиця 8.7

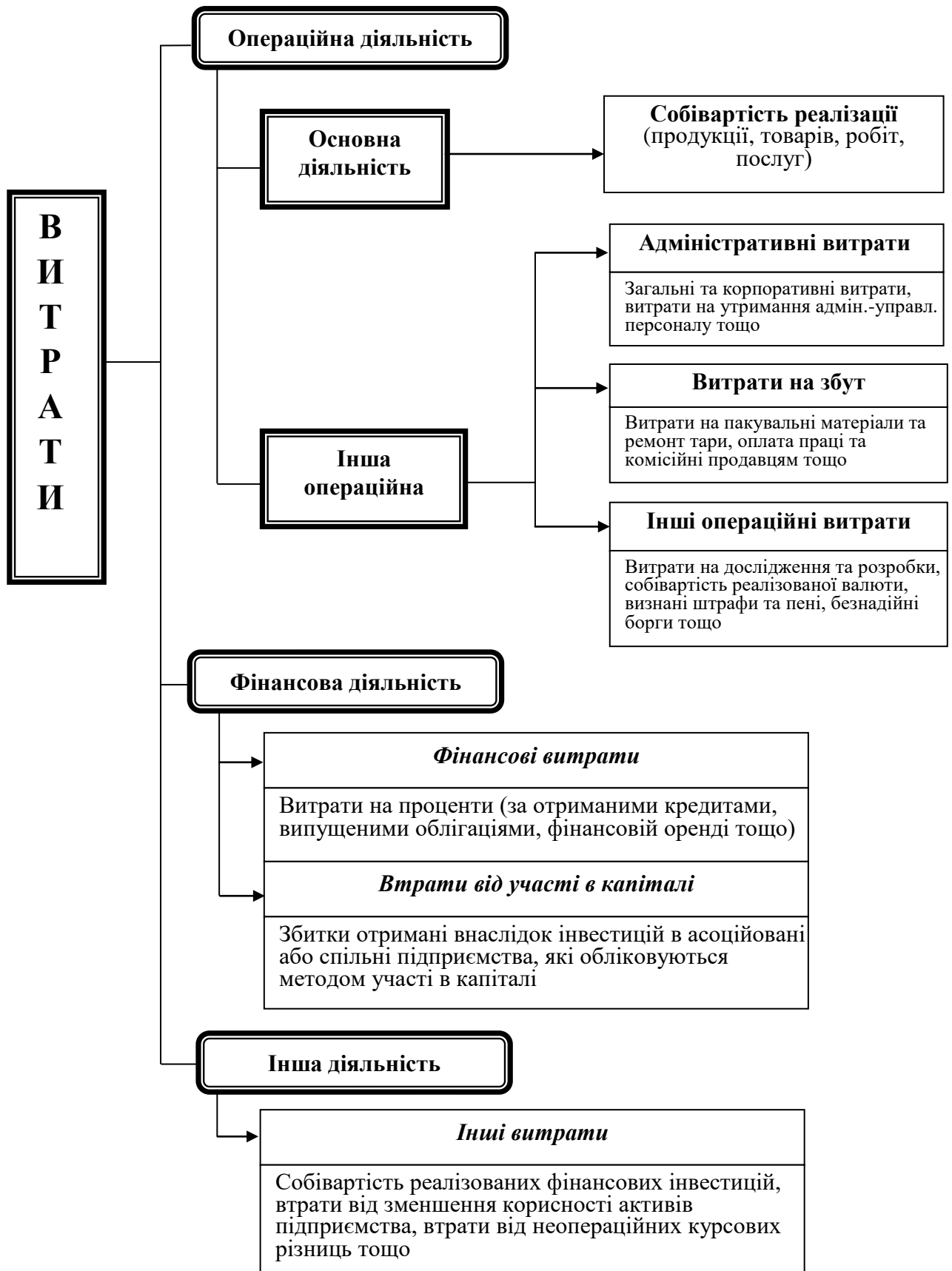
Розподіл методом ФІФО

№ п/п	Вид продукції	Факт. витрати основних матеріалів	Ставка розподілу	Сума використаних матеріалів
1	«Карпати»			
2	«Дніпро»			
	Разом			

Класифікація доходів та витрат у Плані рахунків

Вид діяльності	Статті витрат		Статті витрат			
	Результат операційної діяльності (791)					
Діяльність підприємства	Операційна	Основна	<i>Дохід від реалізації</i>	70	<i>Собівартість реалізації</i>	90
			Дохід від реалізації готової продукції	701	Собівартість реалізованої готової продукції	901
			Дохід від реалізації товарів	702	Собівартість реалізованих товарів	902
			Дохід від реалізації робіт і послуг	703	Собівартість реалізованих робіт і послуг	903
			Вирахування з доходу	704	Страхові виплати	904
			Перестраховування	705		
		Інша операційна	<i>Інший операційний дохід</i>	71	<i>Адміністративні витрати</i>	92
					<i>Витрати на збут</i>	93
					<i>Інші витрати операційної діяльності</i>	94
			Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	710	Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	940
			Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти	711	Витрати на дослідження і розробки	941
			Дохід від реалізації інших оборотних активів	712	Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти	942
			Дохід від операційної оренди активів	713	Собівартість реалізованих виробничих запасів	943
			Дохід від операційної курсової різниці	714	Сумнівні та безнадійні борги	944
			Одержані штрафи, пені, неустойки	715	Втрати від операційної курсової різниці	945
	Відшкодування раніше списаних активів		716	Втрати від знецінення запасів	946	
	Дохід від списання кредиторської заборгованості		717	Нестачі і втрати від псування цінностей	947	
	Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів	718	Визнані штрафи, пені, неустойки	948		
	Інші доходи від операційної діяльності	719	Інші витрати операційної діяльності	949		
	Результат фінансових операцій (792)					
	Фінансова	<i>Дохід від участі в капіталі</i>	72	<i>Втрати від участі в капіталі</i>	96	
		Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства	721	Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства	961	
		Дохід від спільної діяльності	722	Втрати від спільної діяльності	962	
		Дохід від інвестицій в дочірні підприємства	723	Втрати від інвестицій в дочірні підприємства	963	
		<i>Інші фінансові доходи</i>	73	<i>Фінансові витрати</i>	95	
		Дивіденди одержані	731	Відсотки за кредит	951	
		Відсотки одержані	732	Інші фінансові витрати	952	
Інші доходи від фінансових операцій		733				
Результат іншої діяльності (793)						
Інвестиційна	<i>Інші доходи</i>	74	<i>Інші витрати</i>	97		
	Дохід від зміни вартості фінансових інструментів	740	Витрати від зміни вартості фінансових інструментів	970		
	Дохід від реалізації фінансових інвестицій	741	Собівартість реалізованих фінансових інвестицій	971		
	Дохід від відновлення корисності активів	742	Втрати від зменшення корисності активів	972		
	Дохід від неопераційної курсової різниці	744	Втрати від неопераційних курсових різниць	974		
	Дохід від безоплатно одержаних активів	745	Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій	975		
	Інші доходи	746	Списання необоротних активів	976		
Інші витрати звичайної діяльності			977			

Класифікація витрат залежно від видів діяльності

**Витяг із Робочого Плану рахунків бухгалтерського обліку
умовного підприємства Меблева фабрика «Масив»**

Синтетичний рахунок		Субрахунки		Аналітичні рахунки	
Першого порядку		Другого порядку		Третього порядку	
Код	Назва	Код	Назва	Код	Назва
1	2	3	4	5	6
20	Виробничі запаси	201	Сировина і матеріали	201.1	Основні матеріали
				201.2	Допоміжні матеріали
...					
23	Виробництво	231	Основне виробництво	231.1	Карпати
				231.2	Дніпро
		232	Ремонтна майстерня	-	-
...					
66	Розрахунки за виплатами працівникам	661	Розрахунки за виплатами працівникам	661.1	Основна заробітна плата
				661.2	Додаткова заробітна плата
...					
91	Загальновиробничі витрати

... студент може прийняти рішення щодо доповнення Робочого Плану рахунків підприємства Меблева фабрика «Масив»

Алгоритм виконання контрольної роботи

**Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Кафедра теоретичної і прикладної економіки**

Індивідуальне завдання

з навчальної дисципліни «Управлінський облік в бізнесі»

Студента (ки) ____ курсу, групи ____
спеціальності

(прізвище та ініціали студента (ки))

Керівник _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Оцінка : _____

5. ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

1. Сутність управлінського обліку та його роль в процесі управління
2. Предмет, метод та завдання управлінського обліку у бізнесі
3. Принципи та функції управлінського обліку
4. Порівняльна характеристика фінансового та управлінського обліку як складових облікової системи підприємства
5. Організація управлінського обліку на підприємстві
6. Управлінський облік в системі рахунків (інтегрована та автономна системи)
7. Суть витрат та їх роль в управлінському обліку
8. Класифікація витрат підприємства згідно вимог законодавства
9. Мета і напрями класифікації витрат в управлінському обліку
10. Моделі поведінки витрат.
11. Визначення функції витрат.
12. Загальна характеристика виробничих витрат
13. Характеристика загальновиробничих витрат, їх облік та розподіл
14. Облік незавершеного виробництва і обчислення фактичної собівартості готової продукції
15. Суть собівартості та завдання калькулювання собівартості продукції.
16. Об'єкти обліку та об'єкти калькулювання.
17. Види собівартості.
18. Розподіл непрямих витрат
19. Класифікація методів обліку витрат на виробництво
20. Види калькуляцій
21. Особливості системи обліку та калькулювання собівартості продукції за повними витратами.
22. Позамовний метод обліку витрат і калькулювання собівартості продукції
23. Попроцесний метод обліку витрат і калькулювання собівартості продукції
24. Попередільний метод обліку витрат і калькулювання собівартості продукції
25. Суть калькулювання собівартості продукції за видами діяльності (АВС-метод, поопераційний метод калькулювання).

26. Зведений облік витрат на виробництво і складання звітної калькуляції собівартості продукції (робіт, послуг)
27. Особливості системи обліку та калькулювання за змінними (неповними) витратами.
28. Порядок формування собівартості за методом «директ-костинг»
29. Значення системи обліку та калькулювання собівартості продукції за нормативними витратами.
30. Організація нормативного методу обліку витрат і калькулювання собівартості продукції.
31. Методи виявлення відхилень від норм матеріальних витрат.
32. Система «стандарт-кост» – особливості обліку витрат і калькулювання собівартості та переваги їх використання.
33. Аналіз відхилень від нормативів та їх впливу на прибуток.
34. Порівняльна характеристика вітчизняного нормативного методу і зарубіжного стандарт-косту.
35. Мета аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток».
36. Визначення точки беззбитковості. Методи аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток».
37. Поріг рентабельності та маржинальний запас міцності.
38. Застосування методу «витрати – обсяг – прибуток» для визначення бажаного рівня обсягу реалізації і прибутку.
39. Обмеження й передумови, які слід ураховувати при застосуванні аналізу «витрати – обсяг діяльності – прибуток»
40. Прийняття рішення та релевантність облікової інформації.
41. Аналіз варіантів альтернативних рішень.
42. Методика диференціального аналізу за типовими короткостроковими рішеннями.
43. Оптимальне використання ресурсів за умов обмежень
44. Прийняття рішення і релевантність облікової інформації.
45. Сутність бюджетування і види бюджетів (кошторисів), що складаються на підприємстві.
46. Порядок складання та взаємоузгодження бюджетів.
47. Контроль за виконанням бюджетів та аналіз відхилень.
48. Центри відповідальності та об'єктивна необхідність децентралізації управління.
49. Облік і контроль витрат і доходів за центрами відповідальності.
50. Типи центрів відповідальності.

51. Внутрішня звітність.
52. Трансфертне ціноутворення.
53. Суть стратегічного управлінського обліку.
54. Інструменти стратегічного управлінського обліку.

Список рекомендованих джерел

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» (зі змінами і доповненнями) від 16.07.99 р. № 996 – XIV.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати» [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 «Запаси» [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>
4. Методичні рекомендації оцінки впливу змін економічних факторів на собівартість виробництва продукції (робіт, послуг) у промисловості та на ефективність роботи підприємств [Текст] / Н. М. Григор, О. В. Крехівський, Н. Л. Ніколаєнко [та ін.] : [Держ. ін.-т комплексних техніко-економічних досліджень М-ва промислової політики України]. – К, 2008. – 407 с.
5. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості [Текст] ; затв. наказом М-ва промислової політики України від 09.07.2007 р. № 373. – Київ : ДП «Інформаційно-аналітичне агенство», 2007. – 305 с.
6. Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торгівельній діяльності: Наказ Міністерства економіки та з питань інтеграції України від 22 травня 2002 р. № 145.
7. Методичні рекомендації з планування обліку та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.01р. № 132
8. Атамас П. Й. Управлінський облік. Навчальний посібник. / П. Й. Атамас. – Д.-К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 440 с.
9. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський управлінський облік : підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / Ф. Ф. Бутинець, Т. В. Давидюк, З. Ф. Канурна, Н. М. Малюга, Л. В. Чижевська; за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир : ПП «Рута», 2005. – 480 с.
10. Голов С. Ф. Управлінський облік. Підручник. / С. Ф. Голов – 4-те вид. – К.: Лібра, 2008. – 704 с.
11. Добровський В. М. Управлінський облік : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В. М. Добровський, Л. В. Гнилицька, Р. С. Коршикова; за ред. В. М. Добровського. – К.: КНЕУ, 2003. – 235 с.

12. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посіб. / В. В. Сопко. – К.: КНЕУ, 2006. – 526 с.
13. Нападовська Л.В. Управлінський облік [Текст] : підруч. для вузів / Л.В. Нападовська. – 2-ге вид., доопрац. та допов.– К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010.– 648 с.
14. Лишиленко О.В. Бухгалтерський управлінський облік: Навч.посібник./ О. В. Лишиленко. – К. : ЦУЛ, 2004. – 254 с.
15. Радецька Л.П. Управлінський облік [Текст]: навчальний посібник. / Л. П. Радецька, Л. В. Овод. – К. : Академія, 2007. – 352 с.
16. Чернелевський Л.М. Управлінський облік на підприємствах харчової промисловості: Навч. посіб. / Л. М. Чернелевський. – К. : Пектораль, 2005. – 364 с. (2 примірники)
17. Апчерч А. Управленческий учет: принципы и практика [Текст] / А. Апчерч; Пер. с англ. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 952 с.
18. Друри К. Введение в управленческий и производственный учет [Текст] : Учебн. пособие для вузов / К. Друри; пер. с англ. под ред. Н. Д. Эриашвили; предисловие проф. П. С. Безруких. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1998.– 783 с.
19. Ивашкевич В. Б. Бухгалтерский управленческий учет [Текст] : учеб. для вузов / В.Б. Ивашкевич. – М. : Экономиста, 2004. – 638 с.
20. Вербило О. Ф. Бухгалтерський облік у менеджменті: зміст та методика навчання : навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закладів] / Вербило О. Ф., Кондрацька Т. П., Ярошинська В. М. – К.: НАУ, 2006. – 328 с.
21. Лишиленко О. В. Бухгалтерський управлінський облік. Навчальний посібник / О. В. Лишиленко. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. – 254 с.
22. Огійчук М. Ф. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах. Підручник / М. Ф. Огійчук, Я. В. Плаксієнко, М. І. Беленкова та ін. / за ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 5-е вид., перероб і допов. – К.: Алерта, 2009. – 1056 с.
23. Войнаренко М.П. Управлінський облік : [підручник для студентів вищих навчальних закладів] / М.П. Войнаренко, Л.П. Радецька, Л.В. Овод. Хмельницький національний університет, 2013. – 363 с.
24. Партин Г.О. Управлінський облік : підручник / [Г.О. Партин ... [та ін.]; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України,

Національний університет. - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 279 с.

25. Шевчук В. Р. Стратегічний управлінський облік : Навч. посібник [для студ. вищ. навч. Закл.] / В.Р. Шевчук ; за ред. О. М. Ковалюка. - К.: Алерта, 2009. - 176 с.

26. Уорд К. Стратегический управленческий учет: Пер. с англ. - М, ЗАО “Олимп-Бизнес”, 2002. - 448 с.

УДК 657
ББК 65.052

Навчальне видання

Пилипів Надія Іванівна
Максимів Юлія Василівна
П'ятничук Ірина Дмитрівна

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК У БІЗНЕСІ

методичні вказівки для семінарських занять

Підписано до друку. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. Тираж Зам.

Видавець Кушнір Г.М.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції: серія – ІФ № 31, від 26.01.2009 р. 76000, м. Івано-Франківськ, вул. Шота Руставелі, 1